

MOŽNOSTI VÝKONU SÚKROMNEJ PRAXE PRE ANESTÉZIOLÓGA PO NOVELÁCH ZÁKONA Č. 578/2004 Z.Z.

MEDIPRAV, s.r.o., PÚCHOV
Anestéziologická ambulancia Púchov
Miroslav PAVLÁK

Novelou zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve (ďalej len zákon o poskytovateľoch), ktorá novela mala číslo 185/2014 Z.z., boli zákonom zrušené ambulancie, ktoré boli zriadené na základe povolenia v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína (ďalej aj anestéziologická ambulancia); presnejšie povedané, anestéziologická ambulancia nebola uvedená v prílohe č.1a zákona o poskytovateľoch, ktorá príloha od 1.7.2014 ustanovovala aké sú špecializované ambulancie.

Na základe ďalšej novely č. 77/2015 Z.z. sa tieto ambulancie do zákona o poskytovateľoch vrátili, no len ako ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny (ďalej tiež ako anestéziologická ambulancia) iba v nemocnici, a aj to len v takej, v ktorej sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.

Podľa §102q zákona o poskytovateľoch - prechodné ustanovenia k novele účinnej od 1.7.2014 - sa uvádzalo:

Poskytovateľ, ktorý poskytuje špecializovanú ambulantnú zdravotnú starostlivosť na základe povolenia vydaného podľa predpisov účinných do 30. júna 2014 v špecializačnom odbore, ktorý nie je ustanovený vo všeobecne záväznom právnom predpise vydanom podľa § 7 ods. 6 v znení účinnom od 1. júla 2014 pre poskytovanie špecializovanej ambulantnej zdravotnej starostlivosti v špecializovanej ambulancii podľa prílohy č.1a, je povinný požiadať o zmenu povolenia najneskôr do 30. júna 2016. Ak poskytovateľ podľa prvej vety v lehote podľa prvej vety o zmenu povolenia nepožiada, alebo nezíska povolenie podľa tohto zákona do 31. decembra 2016, povolenie stráca platnosť 31. decembra 2016.

Podľa § 102u ods.4 zákona o poskytovateľoch, ktorý bol prijatý ďalšou novelou č. 428/2015 Z.z.:

Poskytovateľ, ktorý poskytuje špecializovanú ambulantnú zdravotnú starostlivosť v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína na základe povolenia vydaného podľa tohto zákona v znení účinnom do 31. decembra 2015, je povinný požiadať o zmenu povolenia najneskôr do 31. decembra 2019. Ak poskytovateľ podľa prvej vety v lehote podľa prvej vety o zmenu povolenia nepožiada alebo nezíska povolenie do 31. mája 2020, povolenie stráca platnosť 31. mája 2020.

Ak budeme vychádzať z aktuálneho znenia prílohy č.1a zákona o poskytovateľoch bod 64. (ktorý tam pôvodne dokonca vôbec nebol pre anestéziologickú ambulanciu a potom to bol bod 62.), tak platí, že: Ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny (môže stále byť) len v nemocnici, v ktorej sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v odbore anestéziológia a intenzívna medicína. Takže jediným riešením sa javí, aby si anestéziológ zriadil nemocnicu, ak chce mať anestéziologickú ambulanciu; to je však absurdné. Tiež treba povedať, že množstvo nemocníc prevádzkuje už len jednoduchovú zdravotnú starostlivosť (ďalej aj len JZS) a ústavnú

anestéziologickú a intenzivistickú (či inú) zdravotnú starostlivosť (ústavná starostlivosť je v zásade nepretržitá a lôžková) už neposkytuje.

V tomto smere podal generálny prokurátor SR návrh na Ústavný súd v SR (ďalej len ÚS SR), sp. zn. PL. ÚS 52/2015, ktorý bol 9.12.2015 prijatý na ďalšie konanie. [1] Tam generálny prokurátor argumentoval:

Neústavnosť napadnutej právnej úpravy je v tom, že sa ňou zmenil zoznam ambulancií špecializovanej zdravotnej starostlivosti tak, že sa medzi ambulancie (napokon) zaradila aj ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny. Novelou však bolo určené, že ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny môže byť zriadená len v nemocnici, v ktorej sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.

V zmysle napádanej prílohy v spojení s prechodným ustanovením § 102q ods.1 zákona o poskytovateľoch po uplynutí prechodného obdobia dňom 31. decembra 2016 stratia platnosť povolenia na prevádzkovanie ambulancií v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína (mimo ústavných zariadení) a od 1. januára 2017 nebude možné prevádzkovať ambulancie v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína mimo nemocnice, v ktorej sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.

Na základe uvedenej právnej úpravy dôjde po uplynutí prechodného obdobia k likvidácii súkromných anestéziologických ambulancií a rovnako k znemožneniu výkonu zákrokov v zariadeniach jednodňovej chirurgie prevádzkovaných mimo nemocničných zariadení. Zdravotnícka profesia lekára - anestéziológa je kľúčová pri poskytovaní jednodňovej zdravotnej starostlivosti, jeho súčinnosť je nevyhnutná vo vzťahu k iným medicínskym odborom.

Prijatou novelou sa významne sťaží, resp. úplne znemožní výkon mnohých zdravotných zákrokov nielen v zariadeniach jednodňovej chirurgie, ale aj tých bežných zákrokov v ambulanciách, pri ktorých je z osobitných dôvodov nevyhnutná anestézia (napr. stomatologické zákroky v prípade nespolupracujúcich pacientov - zdravotne postihnutých, maloletých detí a pod.). Tieto rutinné zdravotné úkony s potrebou anestézie sa doposiaľ realizovali tak, že sa súkromný anestéziológ pribral k zdravotnému výkonu zmluvne, dodávateľským spôsobom. Tým, že sa väčšina ambulancií anestéziológie zruší, nebude možné alebo len s veľkými ťažkosťami zabezpečiť tieto zdravotné výkony.

Schválenie zákona predstavuje zásah do legitímnych očakávaní poskytovateľov ambulantnej zdravotnej starostlivosti v súkromnej sfére a práv nadobudnutých počas účinnosti skoršieho práva a zmenu podmienok realizácie základného práva podľa čl.35 ods.1 Ústavy SR, ktorá znamená zníženie možnosti realizovať ústavou garantované základné práva na slobodnú voľbu povolania a právo podnikat'. Nová právna úprava znamená zákaz prevádzkovania ambulancií v špecializačnom odbore anestéziológia a intenzívna medicína mimo nemocničných zariadení, t.j. druhu ambulancie, ktorá je dlhodobo súčasťou systému zdravotnej starostlivosti obyvateľom Slovenskej republiky.

No ÚS SR toto konanie 14.9.2016 napokon zastavil. [2] A to z dôvodu, že §102q zákona o poskytovateľoch, ktorý bol napádaný, bol zrušený (zmenený) vyššie uvedeným §102u zákona o poskytovateľoch. No a bod 62. prílohy č.1a tohto zákona už neobsahoval anestéziologickú ambulanciu.

Lenže touto „právnou kľúčkou“ sa podľa všetkého anestéziologické ambulancie (tie mimo ústavného OAIM, táto podmienka stále trvá) nezachránili. Len sa posunul dátum ich likvidácie z 31. decembra 2016 na 31. mája 2020.

Tu v prvom rade vzniká otázka, či orgány výkonu štátnej správy, tu sú to samosprávne kraje a MZ SR, po uplynutí prechodného obdobia pristúpia aktívne k rušeniu rozhodnutí, ktorými dané anestéziologické ambulancie povoľovali. To by bol ten „lepší“ prípad, pretože by príslušný orgán musel vydať o zrušení anestéziologickej ambulancie rozhodnutie. A tu je možnosť opravných prostriedkov, i keď pomerne zložitá a zdĺhavá, a vyžaduje advokáta (odvolanie – správna žaloba – kasačná sťažnosť – ústavná sťažnosť, ak teda sám všeobecný súd nebude iniciovať konanie na ÚS SR o súlade právnych predpisov – prípadne napokon i ESLP). Skôr sa dá počítať, že to budú chcieť nechať „vyhniť“, ako je na Slovensku zvykom. A príslušné orgány začnú voči anestéziológovi (či už ako SZČO alebo vo forme poskytovateľa ako s.r.o.) administratívne konanie až vtedy, keď budú konštatovať porušenia zákona, že ide poskytovanie zdravotnej starostlivosti bez platného povolenia – pokuta fyzickej alebo právnickej osobe podľa §82 ods.3 zákona o poskytovateľoch môže dosiahnuť až 33.193,- €.

Takže čo môže robiť anestéziológ na zachovanie svojej súkromnej praxe :

1. Bude svoju činnosť vykonávať ako SZČO na základ licencie L1A na výkon samostatnej zdravotníckej praxe. Ak má anestéziologickú ambulanciu na základe povolenia tiež ako SZČO, nič zásadné sa mu nezmení; len nebude mať na pečiatke uvedené Anestéziologická ambulancia, ale napr. Anestéziologická prax. Podľa nášho názoru by mal túto prax vykonávať v priestoroch iného poskytovateľa (v priestoroch schválených pre prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia). Na druhej strane znenie §10 ods.2 *in fine* zákona o poskytovateľoch tu pripúšťa poskytovanie zdravotnej starostlivosti aj „na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení“. Takže aj bez veľkej dávky fantázie sa dá predstaviť si prípadnú právnu argumentáciu anestéziológa, ktorý bude vykonávať anestéziologickú prax u seba doma, že zákon o poskytovateľoch mu umožňuje poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na inom mieste ako v zdravotníckom zariadení (keď mu už teda štát zdravotnícke zariadenie, t.j. „kamennú“ anestéziologickú ambulanciu, zákonom zrušil).

Čo tu však považujem za najpodstatnejšie, že túto samostatnú zdravotnícku prax nie je možné vykonávať vo forme právnickej osoby, t.j. nedá sa „pretransformovať“ na s.r.o.

Ale mnohí anestéziológovia už zriadenú právnickú osobu ako poskytovateľa zdravotnej starostlivosti majú a nechcú „podnikať“ ako SZČO. Prečo je teda vhodná činnosť prostredníctvom právnickej osoby? Je oddelený majetok podnikateľský od osobného, SZČO ručí celým svojim majetkom. [3] Všetky poisťovne v SR vylučujú poistenie situácie úmrtia v súvislosti s operáciou a anestéziou, lebo sa zvyčajne na súde žaluje ako nemajetková ujma. [4] No a prípadná peňažná náhrada sa vymáha od poskytovateľa (t.j. od s.r.o., ktorá má vlastnú právnu subjektivitu), nie od zamestnancov poskytovateľa (teda ani od anestéziológa ako odborného zástupcu, ktorého súkromný majetok je tým pádom pred exekúciou ochránený). Zamestnanec zodpovedá za škodu podľa Zákonníka práce, nie podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka; trestnoprávna zodpovednosť zamestnanca však pracovnoprávnym vzťahom nie je dotknutá.

Avšak čo teda robiť, ak prevádzkovateľom anestéziologickej ambulancie už je s.r.o.?

2. Môže zvoliť pasívny prístup:

- bude normálne pokračovať v činnosti anestéziologickej ambulancie a v prípade sankcií začne bojovať právnymi prostriedkami a bude sa spoliehať, že svoje práva napokon ubráni či na ÚS SR prípadne i na ESLP (alebo nejakou „právnou kľučkou“ podobnej tej v predchádzajúcom bode 1.) a
- ak dostane likvidačnú pokutu, ktorá bude už splatná, tak s.r.o. sa dá do konkurzu (no osobný majetok anestéziológa ostane nedotknutý).

3. Bude postupovať proaktívne a záležitosť vopred, preventívne nejako vyriešiť:

Skúsi na svoju s.r.o. (teda predpokladá sa, že anestéziológ je jej spoločníkom a konateľom) naviazať nejakú (akúkoľvek operačnú) JZS a získať na ňu povolenie. Výnos MZ SR 44/2008 o minimálnych požiadavkách na personálne zabezpečenie a materiálno-technické vybavenie jednotlivých druhov zdravotníckych zariadení v príl.1 oddiele 2 bod 3. uvádza, že pracovisko JZS má zmluvného anestéziológa, no môže ísť aj o pracovnoprávny vzťah (ako zamestnanec), aj o obchodnoprávny (ako subdodávateľ či už s licenciou alebo povolením). [3] Anestéziológ v takejto odborovej JZS v zmysle uvedeného výnosu nemusí byť odborným zástupcom. Postavenie odborného zástupcu by sa však vyžadovalo v prípade, ak by išlo o poskytovateľa JZS v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.

No a pod takouto zmenenou s.r.o. bude anestéziológ (prirodzene, pri ďalej nemenenej legislatíve) naďalej úplne legálne prevádzkovať svoju anestéziologickú ambulantnú prax, vo svojich priestoroch, len už ako anestéziológ zdravotníckeho zariadenia typu JZS a nie anestéziologickej ambulancie (t.j. nie v zmysle §7 ods.3 písm.a) bod 2., ale písm.b) zákona o poskytovateľoch). A hoci to môže byť trocha zdĺhavé (podľa vlastnej skúsenosti autora), aby bol anestéziológ úplne **slobodný** vo svojej činnosti (nepotrebuje žiadneho kamaráta napr. chirurga, aby mu robil aspoň formálne odborného zástupcu v JZS), zriadi si **JZS priamo v odbore anestéziológia a intenzívna medicína**, kde si bude sám vykonávať funkciu odborného zástupcu. [5]

Zoznam odkazov:

- [1] *Uznesenie Ústavného súdu SR, č. kon. PL. ÚS 52/2015-24, zo dňa 9. decembra 2015* [online 2.4.2018] Dostupné na internete: < <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DecisionsSearchResultView> >
- [2] *Uznesenie Ústavného súdu SR, č. kon. PL. ÚS 52/2015-84, uzo dňa 14. septembra 2016.* [online 2.4.2018] Dostupné na internete: < <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DecisionsSearchResultView> >
- [3] Pavlák, M.: *Formy a rozsah poskytovania zdravotnej starostlivosti (ambulantnej anestézie) u poskytovateľov jednodňovej zdravotnej starostlivosti.* In: *Novinky v anestéziológii a intenzívnej medicíne 2011.* Zborník 18. medzinárodného kongresu SSAIM, Piešťany, 2011, str.45-53. ISBN 978-80-970708-0-9,

- [4] Pavlák, M.: *Zamyslenie nad poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú osobám v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti*. In: *Medikom, časopis SLK*, č. 3/2011, str. 7-9. ISSN 1338-340X
- [5] Obchodný register SR: *Zariadenie na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti v odbore anestéziológia a intenzívna medicína*. [online 2.4.2018] Dostupné na internete:
 < <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=139708&SID=2&P=1> >
 < <http://www.orsr.sk/vypis.asp?ID=103135&SID=2&P=1> >

XXV. Kongres slovenských anestéziológov s medzinárodnou účasťou, JASNÁ, 17.-19.5.2018

Z diskusie po prednáške:

- *Predmetnú vec sa snažili, a napokon úspešne, mnohí lekári riešiť spôsobom zápisu licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe priamo do predmetu podnikania svojich (jednoosobových) s.r.o. (lekár je konateľ i spoločník s.r.o.) v obchodnom registri.*

K tomuto by sme podotkli, že toto možno zjednodušuje vec po stránke účtovníctva (s.r.o. priamo vystavuje faktúry inému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti - ďalej len poskytovateľ), no podľa nášho názoru s.r.o. sa týmto nestáva priamo poskytovateľom; za poskytovateľa treba stále považovať iba priamo lekára - držiteľa licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (aj so všetkými dôsledkami, napr. priama zodpovednosť licencovaného lekára za škodu spôsobený pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, nezodpovedá s.r.o.).

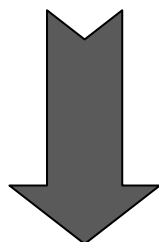
- *Viacerí lekári boli dokonca úspešní v tom, že sa im podarilo zapísať do obchodného registra v predmete podnikania svojej s.r.o. priamo licenciu na výkon zdravotníckeho povolania a licenciu na výkon odborného zástupcu s tým, že vôbec nebolo vydané povolenie samosprávnym krajom (ten bol obídenny).*

Podľa nášho názoru takáto obchodná spoločnosť vôbec nespĺňa kritéria na právne postavenie poskytovateľa. A zákon o poskytovateľoch nedovoľuje vykonávať zdravotnícke povolanie z pozície štatutárneho orgánu – konateľa; musí byť pracovnoprávny vzťah s poskytovateľom.

Záverečná poznámka

- Poda informácií z médií zo dňa 6.6.2018 generálny prokurátor (opäť) napadol na Ústavnom súde SR ustanovenie, podľa ktorého ambulancia anestéziológie a intenzívnej medicíny môže byť zriadená len v nemocnici, v ktorej sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.

PREZENTÁCIA

MOŽNOSTI VÝKONU SÚKROMNEJ
ANESTÉZIOLOGICKEJ PRAXE
PRE ANESTÉZIOLÓGA PO NOVELÁCH
ZÁKONA č. 578/2004 Z.z.
o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti,
zdravotníckych pracovníkoch

Miroslav Pavlák
Anestéziologická ambulancia,
Púchov

Zákon č. 277/2004 Z.z. (r. 2000-2004) –
povolenie na poskytovanie anestéziologicko-
resuscitačnej starostlivosti u iného
poskytovateľa

Zákon č. 578/2004 Z.z. – povolenie na
ambulanciu v odbore anestéziológia a intenzívna
medicína, licencia na výkon
samostatnej zdravotníckej praxe
v odbore anestéziológia a intenzívna medicína

Novela 185/2014 Z.z. – ambulancia v odbore anestéziológia a intenzívna medicína (anestéziologická ambulancia) sa nenachádzala v prílohe 1a. zákona 578/2005 Z.z., povolenie na jej prevádzkovanie malo stratiť platnosť 31.12.2016

Novela 77/2015 Z.z. – ambulancia v odbore anestéziológia a intenzívna medicína už v prílohe 1a. zákona bola, no mohla byť len v ústavnom zdravotníckom zariadení, ostatným anestéziologickým ambulanciám povolenie stráca platnosť 31.5.2020

Generálny prokurátor SR
podal návrh na Ústavný súd SR,
PL. 52/2015 ÚS:

- Od 1. januára 2017 nebude možné prevádzkovať anestéziologické ambulancie mimo nemocnice.
- Po uplynutí prechodného obdobia dôjde k likvidácii súkromných anestéziologických ambulancií a k znemožneniu výkonu zákrokov v zariadeniach JZS mimo nemocníc.
- Schválenie zákona predstavuje zásah do legitímnych očakávaní poskytovateľov ambulantnej zdravotnej starostlivosti v súkromnej sfére a do ich skôr nadobudnutých práv.

Ústavný súd SR napokon konanie **ZASTAVIL**

14.9.2016, keďže napádané prechodné ustanovenie
§102q bolo nahradené prechodným ustanovením
§102u v zákone 578/2004 Z.z. (posun termínu na r. 2020)

Dôvod zastavenia bol však formalistický, keďže pre
anestéziologickú ambulanciu
v prílohe 1a. zákona stále platí:

***Anestéziologická ambulancia len v nemocnici, v ktorej
sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť
v odbore anestéziológia a intenzívna medicína.***

Anestéziologické činnosti **fyzická osoba - SZČO**

Základná nevýhoda – anestéziológ ručí celým svojim
majetkom za prípadnú spôsobenú škodu alebo
nemajetkovú ujmu pri výkone zdravotníckeho
povolania takouto formou.

Strata platnosti povolenia na **anestéziologickú
ambulanciu** sa ho inak nedotkne – bude môcť
anestéziologické vyšetrenia a ďalšie činnosti vykonávať
na základe licencie na výkon samostatnej zdravotníckej
praxe – stále bude môcť mať **anestéziologickú prax**.

Anestéziologické činnosti právnická osoba – S.R.O

Základná výhoda – za prípadnú spôsobenú škodu alebo nemajetkovú ujmu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti ručí svojim majetkom s.r.o., anestéziológ (tu odborný zástupca) zodpovedá len ako zamestnanec. Strata platnosti povolenia na anestéziologickú ambulanciu bude mať pre s.r.o. ten následok, že **prestane byť poskytovateľom** zdravotnej starostlivosti - anestéziologické vyšetrenia a ďalšie činnosti nebude už môcť vykonávať.

Ako to vyriešiť, aby s.r.o.
(doposiaľ prevádzkujúca anestéziologickú ambulanciu)
ostala poskytovateľom zdravotnej starostlivosti s
možnosťou poskytovať anestéziologické výkony
aj od roku 2020?

ZÍSKA POVOLENIE NA JEDNODŇOVÚ ZDRAVOTNÚ STAROSTLIVOSŤ

(Predpokladáme, že s.r.o. disponuje príslušnými priestormi.)

- buď v inom klinickom odbore (anestéziológ bude konateľ, spoločník a zamestnanec s.r.o., no bude potrebovať odborného zástupcu)
- alebo získa **povolenie na JZS v odbore anestéziológia a intenzívna medicína**

Ďakujem za pozornosť !

**XXV. Kongres slovenských anestéziológov
s medzinárodnou účasťou**

JASNÁ, 17.-19.5.2018